

ПРОФІЛІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, 2023

Рівненська область

Центр громадського здоров'я

Ресурси охорони здоров'я. Діяльність закладів охорони здоров'я

Кількість постійного населення Рівненської області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 1 140 724 особи, що складало 2,78 % від загального населення України. Із наведених даних про забезпеченість області медичними ресурсами очевидно що, регіон добре забезпечений ресурсами охорони здоров'я. Всі показники медичних ресурсів на третину й (або) більше перевищують частку населення області в структурі населення України. Також й усі показники діяльності медичних закладів (крім кількості викликів швидкої допомоги) перевищують відсоток частки населення області. Перевищення частки майже всіх показників діяльності закладів охорони здоров'я над часткою населення можна пояснити віддаленістю області від лінії бойових зіткнень армій України та РФ.

Показник	Україна	Рівненська обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1 140 724	2,78
Число лікарняних закладів	1 096	42	3,83
Загальне число ліжок	228 351	7 180	3,14
Число закладів, які надають амб.-поліклінічну допомогу	2 307	88	3,81
Число амб.-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари	1 202	49	4,08
Число ліжок в денних стаціонарах	32 904	1 172	3,56
Проліковано хворих в денних стаціонарах	1 203 745	52 892	4,39
Кількість викликів швидкої медичної допомоги	4 660 255	116 238	2,49
Загальна чисельність лікарів (без зубних)	133 237	4 148	3,11
Загальна чисельність середнього мед.персоналу	229 368	8 645	3,77

Питома вага показників регіону в Україні за 2023 р., %

Підсумки пандемії COVID-19 в Україні та регіоні 2020-2023 роках

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в Рівненській області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано 197920 підтверджених випадків цієї інфекції або 3,56 % від всіх випадків в Україні, що суттєво перевищує частку населення області в структурі населення країни. Це

може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в області, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19. Також, ймовірно, значення має розташування області на заході України, де поширення COVID-19 почалося раніше, ніж в інших регіонах країни. Щодо кількості померлих, то в області % померлих менше % населення області в структурі населення країни. Летальність в області (1,37 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %). Примітним є те, що летальність медпрацівників в області в 2,25 разів менша, ніж відповідний загально-український показник.

Показник	Україна	Рівненська обл.	Питома вага, %
Кількість підтверджених випадків COVID-19, всього	5 562 748	197 920	3,56
Померло від COVID-19, всього	112 481	2 705	2,40
Летальність сукупного населення від COVID-19, %	2,02	1,37	-
Кількість випадків COVID-19 серед медпрацівників	154 637	6 676	4,32
Кількість померлих від COVID-19 серед медпрацівників	1 256	24	1,91
Летальність медпрацівників від COVID-19, %	0,81	0,36	-
Питома вага (%) щеплених від COVID-19 серед тих, хто захворів з початку вакцинації	17,1	18,4	-

Найбільш поширені інфекційні захворювання регіону

Групою інфекційних захворювань з найбільшими показниками реєстрації як в Україні, так і в Рівненській області є ГРВІ, які помітно перевищують показник України (в 1,73 рази). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (відповідно в 2,5 та з рази вище, ніж в цілому в Україні). Грип мав дещо менші показники, ніж загалом в Україні. Стан захворюваності на кишкові інфекції області гірший, ніж в цілому в Україні тільки по ГКІ невідомої етіології – в 1,77 разів більше. ГКІ встановленої етіології – майже не відрізняється, ротавірусна інфекція менше, ніж в 1,28 разів менше загальноукраїнського рівня. Захворюваність на зоонозні сальмонельози фактично така, як в цілому в Україні.

Зоонозна хвороба Лайма майже не відрізняється від показника України, а лептоспіроз – дещо менше. Аскаридоз в регіоні має показник показник захворюваності, який в 1,5 разів вище, ніж в цілому в Україні.

Інфекції	Україна, на 100 тис. нас.	Рівненська обл., на 100 тис. нас.
ГРВІ	12 749,45	22 093,16
Грип	32,41	27,09
Вітряна віспа	96,64	255,98
Скарлатина	25,48	82,58
ГКІ встановленої етіології	52,93	54,53
ГКІ невстановленої етіології	70,01	124,31
Інші (зоонозні) сальмонельзи	10,76	10,26
Ротавірусний ентерит	7,32	5,70
Хвороба Лайма	11,98	12,27
Лептоспіроз	1,06	0,79
Аскаридоз	40,56	63,12

Захворюваність в регіоні та в Україні за 2023 р.

Спалахи інфекційних захворювань в Україні та регіоні в 2023 р.

Кількість спалахів інфекційних захворювань в 2023 році в Рівненській області становить 4,69 % від їх загальної кількості в Україні, що на 69 % є більшим за частку населення області від загальної кількості населення України (2,78 %), але питома вага кількості випадків в межах зафіксованих спалахів становить 1,91 %, що є меншим від загального показника по Україні.

Середня кількість випадків на 1 спалах (4,0) в регіоні в 2,45 разів менше від показника України (9,8). Таким чином, інтенсивність спалахів інфекційних хвороб у Волинській області відрізнялась від загального в Україні в кращий бік.

Звертає на себе увагу та обставина, що відсоток лабораторно підтверджених випадків інфекційних хвороб в межах спалахів в регіоні становив 83,30 %, тобто дещо більше, ніж загальноукраїнський показник (78,3%).

Показник	Україна	Рівненська обл.	Питома вага, %
Кількість спалахів, всього	64	3	4,69
Кількість випадків в межах зафіксованих спалахів	627	12	1,91
Середня кількість випадків на 1 спалах	9,80	4,00	–
Захворюваність на 100000 населення в межах спалахів	1,53	1,04	–
Лабораторно підтверджені випадки інфекційних хвороб у межах спалахів, %	78,30	83,30	–
Питома вага спалахів кишкових інфекцій, %	89,10	80,00	–

Соціально значущі інфекційні хвороби

Туберкульоз (ТБ)

В 2023 році в Рівненській області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви) була не на багато вищою, ніж в цілому в Україні (51,3 проти 48,4 на 100 тис.), але дитяча захворюваність, захворюваність на ТБ + ВІЛ та смертність від нього були дещо помітно нижчими, ніж в цілому в Україні.

Загалом в цілому дещо нижчі показники інцидентності та смертності в Рівненській області в порівнянні із загальноукраїнськими показниками досить добре корелюють з тим фактом, що показники ефективності лікування ТБ практично є помітно вищими за аналогічні загальнонаціональні показники і були в межах від 70,0 % до 85,3 % в області проти 63,2–77,5 % в Україні.

Показник	Україна	Рівненська обл.
Захворюваність на ТБ (нові випадки+ рецидиви), на 100 тис. нас.	48,4	51,3
Захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. населення	8,2	5,3
Захворюваність на ТБ серед дітей віком 0-14 років (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	10,4	6,1
Смертність від ТБ сукупного населення, на 100 тис. нас.	6,9	5,3
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ), %	77,5	85,3
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ/ВІЛ), %	64,5	79,6
Ефективність лікування (МЛС-ТБ), %	63,2	70,0

Показники ТБ у Рівненській області та Україні за 2023 р.

ВІЛ/СНІД

В 2023 році в Рівненській області на обліку знаходилось 2445 особа з ВІЛ-інфекцією, з яких 201 було вперше виявлено у цьому ж році, що становить відповідно 1,55 % та 1,56 % від показників по Україні. Кількість нововиявлених хворих на СНІД становить 63 осіб, тобто 1,88 % від показника по Україні.

Слід зазначити, що у 2023 році число нових смертей від СНІДу в області становило 21 випадків. Це 1,55 % від всіх випадків смертей безпосередньо від СНІДу по всій Україні.

Показник	Україна	Рівненська обл.	%
Кількість населення	40 997 698	1140724	2,78
Число нових випадків ВІЛ-інфекції	12 914	201	1,56
Число нових випадків СНІДу	3 351	63	1,88
Число нових смертей від СНІДу	1 717	21	1,22
Кількість ЛЖВ на обліку	157 435	2445	1,55

Вірусні гепатити

В 2023 році в Рівненській області було зареєстровано 198 випадків вірусних гепатитів, що становить 1,99 % від показника по Україні.

В структурі переважну більшість становили хронічні вірусні гепатити – 60,6 %.

Гострі гепатити А, В, С та інші гепатити складають 2,5 %, 29,3 %, 7,1 % та 0,5 % відповідно.

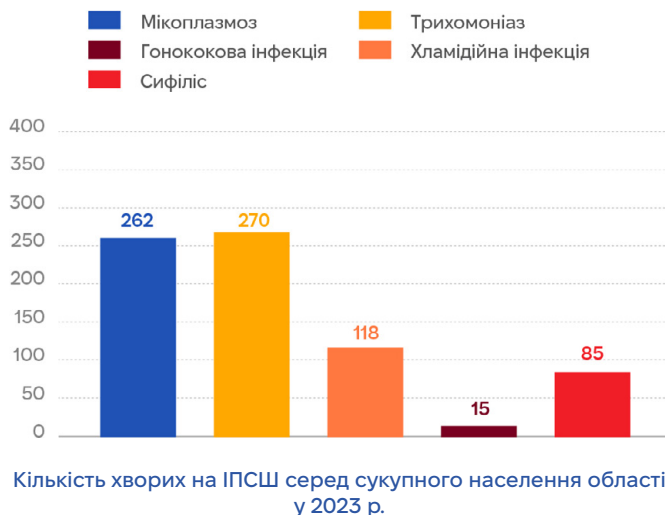
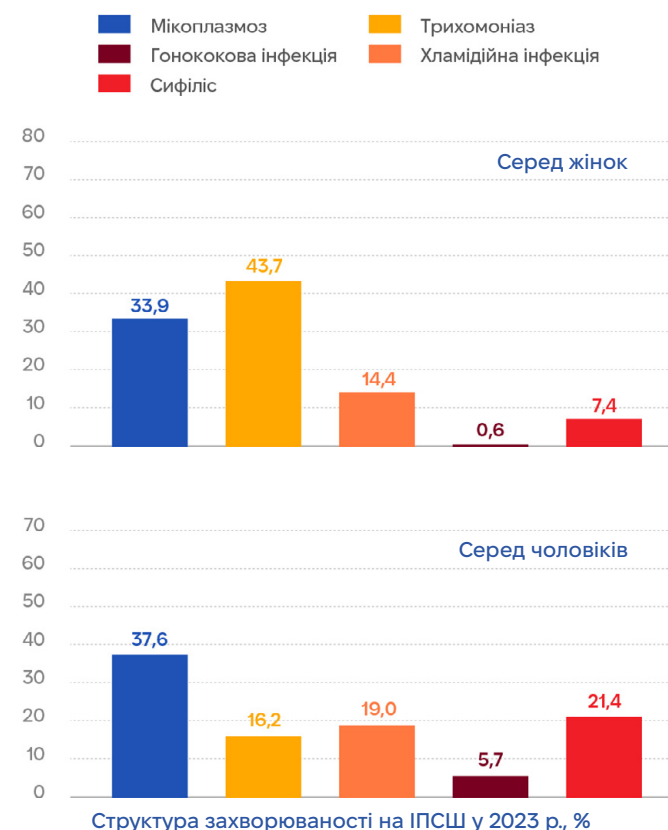

Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

В 2023 році в Рівненській області було зафіксовано 750 випадків захворювання на п'ять ІПСШ-нозологій серед сукупного населення, з яких більше 98 % припадає на дорослих (18 років+). Найбільше (270 осіб) захворіли на трихомоніаз, що становить 36 % від усіх випадків ІПСШ.

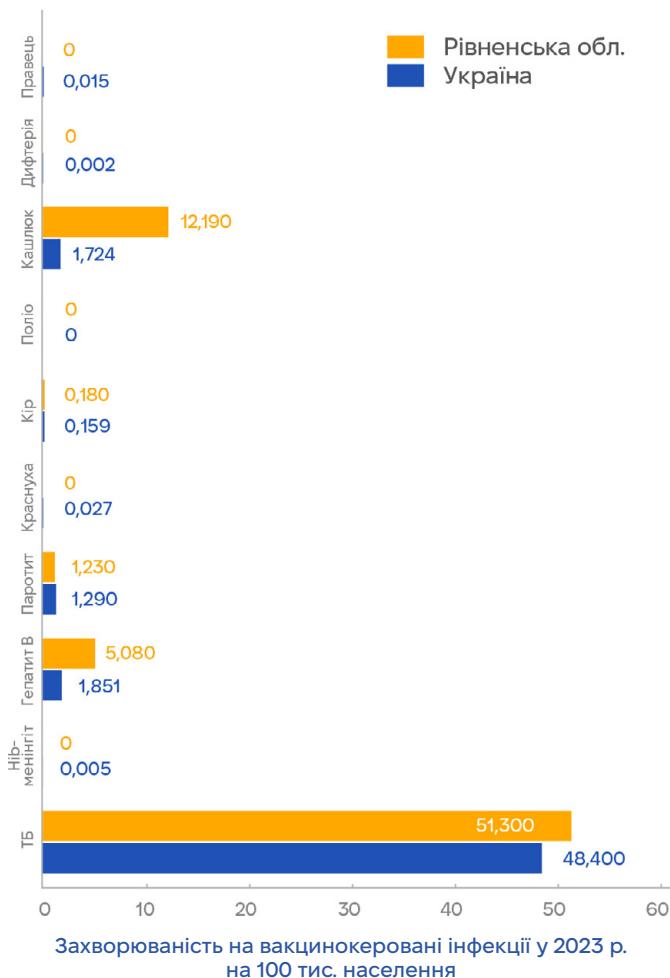
Найбільше випадків ІПСШ було зареєстровано серед жінок – 540 випадків проти 210 серед чоловіків.

У чоловіків найчастіше реєструвався мікоплазмоз (37,6 %), а у жінок найчастіше реєструвались випадки трихомоніазу (43,7 %).

Захворюваність на вакциновані інфекції в 2023 році

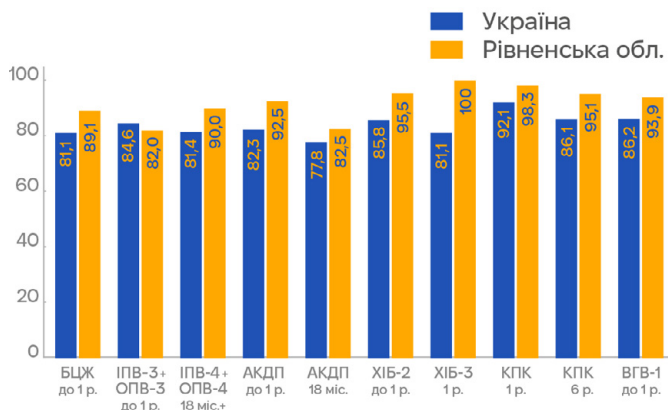
В 2023 році в Рівненській області епідемічна ситуація з вакцинованих інфекцій найбільш несприятливою була по туберкульозу, оскільки показник захворюваності в області дещо перевищував загальний показник по Україні. Щодо інших вакцинованих інфекцій, то ситуація в області є відносно несприятливою: хоча захворюваність на НІВ-менінгіт, краснуху, поліомієліт, дифтерію та правець була нульовою, але на гепатит В та кашлюк значно перевищувала загальноукраїнські показники відповідно у 2,75 разів та 7,1 рази. Кір та паротит були на рівні загальноукраїнських.

Вакцинація

Порівняно із загальними показниками в Україні в Рівненській області досить високі показники охоплення щепленнями – лише за одним щепленням, що передбачені календарем щеплень, (проти ІПВ-3 + ОПВ-3), рівень охоплення менше, ніж в Україні в цілому.

Крім того по семи позиціям з десяти досягнуто 90–100 % охоплення щепленнями.

Охоплення щепленнями у 2023 р., %

Злоякісні новоутворення

В 2023 році в Рівненській області на обліку перебувало 28 755 хворих на злоякісні новоутворення, що становить 2,4 % від кількості по Україні. В 2023 році було виявлено 3 110 випадків захворювань на злоякісні новоутворення, що становить 10,82 % від кількості хворих, що перебували на обліку в області. Серед виявлених нових випадків захворювань кількість жінок становила 52,83 %, а – чоловіків (47,17 %), але серед померлих більше було чоловіків (57,84 %).

Натомість в області смертність від злоякісних новоутворень серед чоловіків (161,96 на 100 тис. населення) відчутно переважала смертність серед жінок (106,91 на 100 тис. населення), що, ймовірно, може вказувати на

більш пізнє звернення чоловіків за медичною допомогою. Обтяжуючим фактором для лікування є виявлення злоякісних новоутворень на пізніх стадіях, так в області на 3-й і 4-й стадіях у 2023 році було виявлено 23,6 % нових випадків.

Кількість хворих на злоякісні новоутворення та померлі у 2023 р.

Розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин

В 2023 році в Рівненській області під наглядом перебувало 17 789 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин, з яких 7 664 особи були охоплені відповідним лікуванням (43,08 %). В області в етіологічній структурі хворих під наглядом переважали особи, які вживали алкоголь (92,26 %), опіоїди (5,04 %), інші психоактивні речовини (1,56 %) та канабіоїди (1,14 %).

В 2023 році в Рівненській області вперше взято під нагляд 2 313 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин. В етіологічній структурі виявлених хворих переважали особи, які вживали алкоголь (92,39 %), інші психоактивні речовини (3,98 %), канабіоїди (1,30 %) та опіоїди (2,33 %).

Через уживання:		Взято під нагляд з уперше встановленим діагнозом	% серед вперше виявлених в етіологічній структурі	Перебуває під наглядом на кінець звітного року	% в етіологічній структурі серед осіб, що перебувають під наглядом	Охоплені лікуванням, усього	% охоплених лікуванням серед осіб під наглядом
алкоголю всього	Україна	38 312	76,08	441 862	82,66	170 073	38,49
	Область	2 137	92,39	16 412	92,26	6 990	42,59
опіоїдів всього	Україна	4 791	9,51	46 306	8,66	22 854	49,35
	Область	54	2,33	896	5,04	405	45,20
канабіоїдів всього	Україна	1 409	2,80	14 333	2,68	4 217	29,42
	Область	30	1,30	203	1,14	28	13,79
інших психоактивних речовин – всього	Україна	5 845	11,61	32 022	5,99	12 031	37,57
	Область	92	3,98	278	1,56	241	86,69
разом	Україна	50 357	100	534 523	100	209 175	39,13
	Область	2 313	100	17 789	100	7 664	43,08

Етіологічна структура розладів психіки та поведінки від вживання психоактивних речовин, 2023 р.

Репродуктивне здоров'я жінок

В 2023 році в Рівненській області було зафіксовано 9 490 пологів та народилося живими в лікарняних закладах 9 567 дітей, що становить відповідно 5,32 % та 5,35 % від кількості пологів і народжених в Україні. Материнська смертність в області становила 0 % від загальноукраїнської (в інтенсивних показниках 0 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні).

Малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області склала 74 випадки (5,50 %) від 1345 випадків по усій Україні або 7,73 дітей на 1 000 народжених живими проти 7,49 на 1 000 народжених живими загалом по Україні. Онкологічна захворюваність на найбільш поширені хвороби жіночої репродуктивної сфери в області реєструвалась наступним чином: рак жіночої молочної залози – 338 випадків, рак жіночих статевих органів всіх локалізацій – 376 випадків, в тому числі рак шийки матки – 97 випадків (або відповідно 2,69 %, 3,05 % та 3,27 % від кількості хворих в Україні).

Показник	Україна	Рівненська обл.	%
Пологів всього	178 468	9 490	5,32
Материнська смертність	33	0	0
Абортів всього	42 683	1 161	2,72
Народилось дітей живими в лікарняних закладах	179 611	9 567	5,33
Померло дітей у віці до 1 року	1 345	74	5,50
Захворіло на рак жіночої молочної залози	12 568	338	2,69
Захворіло на рак жіночих статевих органів (всі локалізації)	12 311	376	3,05
В тому числі захворіло на рак шийки матки	2 964	97	3,27

Резюме/рекомендації

Рівненська область добре забезпечена ресурсами охорони здоров'я. Всі показники медичних ресурсів (від 3,11 % до 4,08 %) на третину й (або) більше перевищують частку населення області (2,78 %) в структурі населення України. Також й усі показники діяльності медичних закладів (крім кількості викликів швидкої допомоги) перевищують відсоток частки населення області. Не зважаючи на це тягар на систему громадського здоров'я області має відчутну тенденцію до зростання у зв'язку з повномасштабною війною з РФ.

За підсумками пандемії COVID-19 вклад області в загальний показник зареєстрованих випадків (3,56 %) та смертей від COVID-19 (2,4 %) летальність в області (1,37 %) менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %). Також і летальність медпрацівників в області в 2,25 разів менша, ніж відповідний загально-український показник. Загалом епідемічна ситуація по COVID-19 може вказувати на прийнятний рівень готовності медичної інфраструктури до пандемічних загроз, але є необхідність у розвитку та подальшому вдосконаленні проти-

ДТП та їх наслідки

В 2023 році в Рівненській області було зафіксовано 719 ДТП з загиблими та/або травмованими особами (3,0 % від всієї кількості по Україні), в яких травмовано 910 осіб і загинуло 121 особа, що становить 4,0 % і 3,1 % відповідно від кількості по Україні.

Всього 178 ДТП зафіксовано із загиблими та/або травмованими пішоходами (2,7 % від всієї кількості по Україні), в яких загинуло 36 та травмовано 167 пішоходи.

Всього 13 ДТП було скоєно з вини пішоходів (1,9 % від всієї кількості по Україні). В цих ДТП загинуло 0 та ще 14 осіб травмовано.

пандемічного потенціалу системи громадського здоров'я області.

Профіль захворюваності регіону на найпоширеніші інфекції несприятливий. В Рівненській області ГРВ помітно перевищують показник України (в 1,73 рази). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали вітряна віспа та скарлатина (відповідно в 2,5 та з рази вище, ніж в цілому в Україні). Стан захворюваності на кишкові інфекції в області гірший, ніж в цілому в Україні, але інтенсивність спалахів інфекційних хвороб в Рівненській області відрізнялась від загального в Україні в кращий бік. Отже, при плануванні в регіоні протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найпоширеніших інфекційних хвороб потрібно враховувати строкатість проявів епідемічного процесу та застосовувати диференційований підхід.

В 2023 році в Рівненській області захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви) була не на багато вищою, ніж в цілому в Україні (51,3 проти 48,4 на 100 тис.), але дитяча захворюваність, захворюваність на ТБ

+ ВІЛ та смертність від нього були дещо помітно нижчими, ніж в цілому в Україні. Показники інших соціально значущих інфекцій (ІЛ/СНІД, вірусні гепатити та ІПСШ) в області мають менші або не перевищують загальні показники по країні. Враховуючи, що в Україні загалом наявні високі показники захворюваності на ці соціально небезпечні інфекційні хвороби, то це вимагає впровадження нових та посилення вже існуючих профілактичних програм для зменшення захворюваності та тягаря соціально значущих інфекцій для населення області.

Порівняно із загальними показниками в Україні в Рівненській області досить високі показники охоплення щепленнями – лише за одним щепленням, що передбачені календарем щеплень, (проти ІПВ-3 + ОПВ-3), рівень охоплення менше, ніж в Україні в цілому. Крім того по семи позиціям з десяти досягнуто 90–100 % охоплення щепленнями, але як і в переважній більшості областей в Рівненській області необхідно проводити заходи для підвищення охоплення щепленнями дітей.

Близько 23,6 % злоякісних новоутворень в області виявляється на пізніх стадіях, що також потребує вжиття заходів з покращення виявлення онкозахворювань

системою охорони здоров'я регіону, оскільки раннє виявлення злоякісних новоутворень збільшує шанси на успішне лікування та збільшує виживання хворих.

Враховуючи те, що серед розладів психіки внаслідок вживання психоактивних речовин в області в етіологічній структурі хворих переважали особи, які вживали алкоголь (92,26 %), то першочергово необхідним є лікування та реабілітація осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання саме алкоголю.

Не зважаючи на те, що материнська смертність в області була нульовою, а малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області майже дорівнювала загальноукраїнської (7,73 дітей на 1000 народжених живими проти 7,49 загалом по Україні), доцільним є інтегрування в діяльність первинної ланки охорони здоров'я послуг з планування сім'ї, антенатального догляду, а також медико-соціальних послуг для підлітків та молоді з використанням принципу «дружнього підходу».

Для зменшення кількості ДТП та травмованих і/або загиблих в них та підвищення безпеки на дорогах потрібна роз'яснювальна робота серед населення та/або проведення інших відповідних заходів.

Список скорочень

ГРВІ	гострі респіраторні вірусні інфекції	ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ГКІ	гострі кишкові інфекції	КПК	кір, паротит, краснуха (вакцина)
ТБ	туберкульоз	АКДП	Адсорбована коклюшно-дифтеріяно-правцева (вакцина)
ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом	БЦЖ	Бацила Кальмета-Жерена (вакцина)
НіВ(ХІВ)	Інфекція, що викликається <i>Haemophilus influenzae type b</i>	ІПВ	Інактивована поліомієлітна вакцина
ВГВ	Вірусний гепатит В	ОПВ	Оральна поліомієлітна вакцина

В даній публікації були використані дані:

Центру громадського здоров'я МОЗ України
 Державної служби статистики України
 Національного канцер-реєстру України
 Департаменту патрульної поліції Національної поліції України
 Державної служби України з питань праці

 www.phc.org.ua
 www.ukrstat.gov.ua
 www.ncru.inf.ua
 www.patrolpolice.gov.ua
 www.dsp.gov.ua